

DA-001-001409

Seat No. _____

B. A. (Sem. IV) (CBCS) Examination

April / May – 2015

Sanskrit : Paper-VIII (Optional)

(मृच्छकटिकम् – शूद्रक)

(New Course) (Core)

Faculty Code : 001

Subject Code : 001409

Time : 2:30 Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના : દરેક પ્રશ્નના જવાબો મુખ્ય ઉત્તરવહીમાં જ લખવાના રહેશે.

Instruction : Write answer of all questions in main answer sheet.

૧ નીચેના વૈકલ્પિક પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો : ૨૦

1 Answer the MCQs given below : 20

(૧) 'મૃચ્છકટિકમ્' ના રચયિતાનું નામ જણાવો.

- (A) ભાસ (B) ભવભૂતિ
(C) શૂદ્રક (D) કાલિદાસ

(૨) 'મૃચ્છકટિકમ્' ના દસમાં અંકનું નામ શું છે ?

- (A) પ્રવહણ વિપર્યય (B) વ્યવહાર
(C) દુર્દિન (D) સંહાર

(૩) બેભાન થયેલ વસંતસેનાને ભાનમાં કોણ લાવે છે ?

- (A) સંવાહક (B) ચારુદત્ત
(C) શકાર (D) મૈત્રેય

(૪) 'મૃચ્છકટિકમ્' માં શઠતા અને વિનોદના મિશ્રણવાળું કયું પાત્ર છે ?

- (A) ચારુદત્ત (B) શકાર
(C) મૈત્રેય (D) સંવાહક

(૫) 'મૃચ્છકટિકમ્' ના છઠ્ઠા અંકનું નામ શું છે ?

- (A) વ્યવહાર (B) સંહાર
(C) પ્રવહણ વિપર્યય (D) આર્યકાપહરણ

(૬) ચારુદત્તનો કયો સેવક જુગારી હતો, જે પાછળથી બૌદ્ધ સાધુ બની ગયો ?

- (A) મૈત્રેય (B) શકાર
(C) રોહસેન (D) સંવાહક

(૭) ન્યાયાધીશ શકારના દબાણ હેઠળ ચારુદત્તને શી સજા ફરમાવે છે ?

- (A) મૃત્યુદંડ (B) ઉમ્રકેદ
(C) પથ્થર તોડવાની (D) મજૂરી કામની

(૮) શકારનો સંબંધ કઈ કૃતિ સાથે છે ?

- (A) કુમારસંભવમ્ (B) મૃચ્છકટિકમ્
(C) સ્વપ્નવાસવદત્તમ્ (D) માલવિકાગ્નિમિત્રમ્

(૯) રોહસેનની માટીની ગાડીને વસંતસેના કઈ રીતે સોનાની બનાવે છે ?

- (A) ચમત્કારથી (B) જાદુથી
(C) સોનાના અલંકારોથી (D) ચાંદીના અલંકારોથી

(૧૦) વસંતસેના ચારુદત્તની ગાડીમાં બેસવાને બદલે કોની ગાડીમાં બેસે છે ?

- (A) મૈત્રેય (B) શર્વિલક
(C) સંવાહક (D) શકાર

(૧૧) અન્યાયી રાજા પાલકને કોણ પદભ્રષ્ટ કરે છે ?

- (A) આર્યક (B) ચારુદત્ત
(C) મૈત્રેય (D) શકાર

(૧૨) માટીની ગાડીનો પ્રસંગ 'મૃચ્છકટિકમ્' ના કયા અંકમાં આવે છે ?

- (A) 5 (B) 6
(C) 7 (D) 8

(૧૩) શકાર વસંતસેનાના ખૂનનો આક્ષેપ કોના ઉપર મૂકે છે ?

- (A) વસંતક (B) પાલક
(C) ચારુદત્ત (D) ચંદનક

(૧૪) 'મૃચ્છકટિકમ્' નું સાહિત્યિક સ્વરૂપ કેવું છે ?

- (A) ભાષા (B) પ્રહસન
(C) વ્યાયોગ (D) પ્રકરણ

(૧૫) ઉજ્જયિનીના રાજા પાલકનો સાળો કોણ છે ?
(A) શકાર (B) સંવાહક
(C) શર્વિલક (D) વર્ધમાનક

(૧૬) 'મૃચ્છકટિકમ્' ની નાયિકાનું નામ શું છે ?
(A) ઘૂતા (B) વસંતસેના
(C) મદનિકા (D) રદનિકા

(૧૭) વીરક અને ચંદનક કોણ છે ?
(A) શિક્ષક (B) ભિક્ષુક
(C) નગરરક્ષક (D) વાહનચાલક

(૧૮) આર્યક-અપહરણનો પ્રસંગ કયા અંકમાં આવે છે ?
(A) 4 (B) 5
(C) 6 (D) 7

(૧૯) 'મૃચ્છકટિકમ્' માં કેટલા અંકો છે ?
(A) 10 (B) 12
(C) 5 (D) 7

(૨૦) ચારુદત્તની પત્નીનું નામ શું છે ?
(A) પ્રિયદર્શિકા (B) ઘૂતા
(C) રદનિકા (D) મદનિકા

૨ 'મૃચ્છકટિકમ્' નો સાહિત્ય પ્રકાર ચર્ચો. ૧૦
2 Discuss the literary form of 'મૃચ્છકટિકમ્'. 10

અથવા/OR

૨ 'મૃચ્છકટિકમ્' આમ જનતાનું નાટક છે - ચર્ચો. ૧૦
2 Discuss the 'મૃચ્છકટિકમ્' as a Drama of general public. 10

૩ 'મૃચ્છકટિકમ્' ને આધારે ચારુદત્તનું પાત્રાલેખન કરો. ૧૦
3 Draw character sketch of ચારુદત્ત with reference to 'મૃચ્છકટિકમ્'. 10

અથવા/OR

૩ 'મૃચ્છકટિકમ્' ના નવમા અંકનું રસદર્શન કરાવો. ૧૦
3 Critically appreciate the 9th Act of 'મૃચ્છકટિકમ્'. 10

- ४ (अ) नीचेनाभांथी कोष्ठपश्च बे श्लोकोनो अनुवाद करो : ८
- 4 (A) Translate any two of the following verses : 8
- (१) भाग्यानि मे यदि तदा मम कोऽपराधो
यद्वन्यनाग इव संयमितोऽस्मि तेन ।
दैवी च सिद्धिरपि लङ्घयितुं न शक्या
गम्यो नृपो बलवता सह को विरोधः ॥
- (२) नरपति पुरुषाणां दर्शनाद्भीतभीतः
सनिगडचरपत्वात्सावशेषापसारः ।
अविदितमधिरूढो यामि साधोस्तु याने
परभृत इव नीडे रक्षितो वायसीभिः ॥
- (३) अमी हि वृक्षा फलपुष्पशोभिताः
कठोरनिष्पन्दलतोपवेष्टिताः ।
नृपाज्ञया रक्षिजनेन पालिता नराः
सदारा इव यान्ति निर्वृतिम् ॥
- (४) स्वलति चरणं भूमौ न्यस्तं न चार्द्रतमा मही
स्फुरति नयनं वामो बाहुर्मुहुश्च विकम्पते ।
शकुनिरपरश्चायं तावद्विरौति हि नैकशः
कथयति महाघोरं मृत्युं न चात्र विचारणा ॥
- (ब) नीचेनाभांथी कोष्ठपश्च बे संदर्भ सङ्घित सभञ्जवो : ८
- (B) Explain with reference to context any two of the following : 8
- (१) कथं रात्रिरेव प्रभातं संवृत्तम् ।
(२) न कालमपेक्षते स्नेहः।
(३) हंसी हंसं परित्यज्य वायसं समुपस्थिता ।
(४) यौवनमत्रापराध्यति न चारित्र्यम् ।
- ५ नीचेनाभांथी कोष्ठपश्च बे टूंकनोंध लभो : १४
- 5 Write short notes on any two of the following : 14
- (१) भाटीनी गाडीनो प्रसंग
(1) मृद्-शकटिका Episode
(२) शकारनुं पात्रालेभन
(2) The Character sketch of शकार
(३) मृच्छकटिके परिहासयोजना
(४) मृच्छकटिके प्रणयविभावना